

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HERTHA

TIDSKRIFT FÖR DEN SVENSKA
KVINNORÖRELSEN
UTGIVEN AV FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET
❧ REDAKTÖR: ELLEN KLEMAN ❧

RESE- GRAMMO- FONER

Av en händelse har jag lyckats komma över ett begränsat parti
resegrammofoner som utförsäljes till det fabulöst billiga
priset av endast kr. **55:**— netto pr st.
Vanligt pris kr. **90:**—.

Apparaten är försedd med snäckverk och tabulator. Ljuddosa:
Nirona-Superior-O. Koffert av trä (ej papp) med bästa
konstläder i svart, blå eller röd färg. Skivfack för 6 à 8 plattor.
Storlek 38 × 29 × 15 cm. Vikt 4,5 kg.

På grund av Saxofontonföringen är denna grammofon synnerligen
lämplig för inlärandet av främmande språk enligt Linguaphone-
metoden, erkänd av våra främsta språkexperter.

Till landsorten mot postförskott eller efterkrav. Rekvirera genast då efterfrågan är stor!
ETT ÅRS GARANTI mot fabrikationsfel.

T. NYBERG, Järnvägsg. 54, Sundbyberg

HERTHA

ÄRGÅNG XVII

JUNI 1930

HÄFTE 6

Kring Haagkonferensen.

Resultatet av N. F:s Haagkonferens för kodifiering av internationell lag föreligger sedan åtskilliga veckor tillbaka. Tre stora grupper av frågor behandlades vid konferensen, men endast beträffande en av dessa, nationalitetsfrågorna, kom man så långt att enighet om en konvention kunde uppnås.

Då mötet i Haag ur de intresserade kvinnoföreningarnas synpunkt i främsta rummet framstår som den konferens, vilken behandlade frågan om gift kvinnas nationalitet, är det givetvis icke utan spänning som man går att ta del av vad konventionen kan ha att ge eller icke ge på den punkten.

Konventionens artiklar 11—18 beröra den gifta kvinnans nationalitetsproblem och i dessa artiklar stipuleras 4 punkter av följande innehåll:

1. Om hemlandets lag berövar en kvinna hennes nationalitet vid giftermål med utländsk man, skall denna regel om förlust av medborgarskap gälla endast om hon genom äktenskapet förvärvar mannens nationalitet.
2. På liknande sätt skall en förändring av mannens nationalitet under bestående äktenskap komma hustrun att förlora medborgarskap i sitt hemland endast om hon samtidigt blir delaktig av mannens nya nationalitet.
3. Om mannen under äktenskapet genom

naturalisation förvärvar nytt medborgarskap, skall detta icke medföra någon förändring av hustruns nationalitet, såvida hon icke ger sitt samtycke därtill.

4. Gift kvinna som enligt sitt hemlands lag genom giftermål förlorat sin nationalitet, återförvärvar icke denna efter äktenskapets upplösning för såvitt hon icke ansöker därom, då återförvärvande sker enligt hemlandets lag. Återvinner hon sin ursprungliga nationalitet, har hon därmed förlorat det medborgarskap hon genom giftermålet förvärvade.

Såsom synes avse dessa punkter i första hand att skydda kvinnor, som gifta sig med utlänningar, från riskerna av medborgarskapslöshet å ena sidan och dubbelt medborgarskap å den andra och att därmed råda bot på en del av de svårigheter som den inbördes olikheten i ländernas lagstiftning medför.

Av den frihet för gift kvinna att välja nationalitet, som kvinnorörelsen världen över söker hävda, återspeglar däremot konventionstexten endast en glimt. Denna innehålles i bestämmelsen att hustruns medgivande fordras för att mannens naturalisation under äktenskapet skall föranleda ändring av hennes nationalitet.

Emellertid har Haagkonferensen vid sidan av konventionen även an-

---

När Ni går till posten, går Ni även till postsparbanken landets största o. säkraste sparkassa
Samma sparbanksbok gäller över hela landet. Direkta uttag av intill 300 kr. **Ränta 3 1/2 %**

tagit en resolution, där den accepterar den senaste tidens tendens, redan uttryckt i flera länders lagstiftning, mot full likställighet mellan man och kvinna i nationalitetshänseende.

Den antagna resolutionen innehåller en uppmaning till resp. stater att sondera frågan huruvida det icke skulle vara möjligt

- 1) att i deras lag införa principen om likställighet mellan könen i nationalitetsfrågor med hänsyn tagen särskilt till barnens intressen;
- 2) samt i synnerhet att besluta att i princip hustruns nationalitet hädanefter icke utan hennes medgivande skall påverkas av själva giftermålet eller av någon förändring i mannens nationalitet.

Detta uttalande innefattar just de punkter, som de internationella kvinnoorganisationernas opinionsyttring i samband med konferensen avsåg att hävda. Det är dock i någon mån beklagligt att dessa satsar kommit till uttryck endast i resolutionens form, som är mindre förpliktande än en konvention. Emellertid torde det förhålla sig så, att redan de instruktioner ett betydande antal regeringsdelegationer hade att följa omöjliggjorde ett inarbetande i konventions-texten av resolutionens principer.

Bland de regeringsrepresentanter, som röstade för överenskommelsen i Haag, konvention och resolution, befunno sig även Sveriges. Däremot blev överenskommelsen icke under-teknad å vårt lands vägnar. Detta beror enligt inhämtad upplysning därpå, att såsom det brukat ske i

dylika fall frågan om Sveriges signatur har lämnats till avgörande av regeringen, sedan denna hunnit taga del av konventionen.

Som bekant stodo svenska kvinno-föreningar, däribland Fredrika-Bremer-Förbundet, bakom den i Haag framförda opinionsyttringen för full likställighet mellan könen i nationalitetshänseende. Vilken ställning skola nu våra föreningar intaga till det vid konferensen uppnådda resultatet? Att resolutionen kommer att vinna gillande är självfallet. Men vilket öde skola vi önska konventionen?

Medan vi söka klarhet i denna fråga, har det sitt intresse att lyssna till vad ett par i ämnet initierade amerikanska damer, som vistades i Haag under konferenstiden och sedan besökt Stockholm, ha att säga om konventionen. Den ena av dessa var den kvinnliga juristen dr Emma Wold, teknisk rådgivare åt den amerikanska delegationen i Haag.

Vid ett improviserat möte i Årsta klubblokaler berättade Miss Wold och hennes reskamrat Miss Riegel om en del som förefallit vid konferensen.

Det fanns tre vägar för konferensen att gå fram på, sade Miss Wold: 1. att göra till princip att den gifta kvinnan alltid skulle ha mannens nationalitet; 2. att hennes egen skulle gälla och aldrig mannens; 3. att lagen inte skulle nämna kvinnorna alls, då av sig självt lagen måste gälla lika för män och kvinnor. Det sista

G Y S I N G E Herrgårdspensionat

HÄRLIGT LÄGE VID DALÄLVEN — FÖRSTKLASSIGT — BEGÄR PROSPEKT.

Elektriska, Ljus- och Varma Bad, Massage m. m.

Post- och telegramadress: *Herrgården, Gysinge.* Telefon: 2 och 27.

hade varit ett önskemål hos flertalet av kvinnorepresentanterna i Haag.

När kodifieringskonferensen hade hunnit så långt som till kvinnornas nationalitet hade den redan haft oändliga diskurser och svårigheter med avseende på den internationella sammanjämkningen av en mängd frågor. Den var inte "i form" för någon större strid om saken. Nu uppvaktades emellertid konferensen av en deputation från internationella kvinnokommittén. Deputationen framhöll att det vore en oförrätt och en orättvisa om, när nu för första gången civiliserade länder sammanträtt för överenskommelse om internationella lagbestämmelser, det skulle göras skillnad på män och kvinnor i dessa bestämmelser. Bättre vore att helt lämna frågan utanför, om ej likhet inför lagen fastslogs.

Man lyssnade på framställningen, utan att avge några löften. Senare försök av kvinnokommittén att få framföra kvinnornas egna synpunkter avböjdes.

Amerikanskorna hade utomordentligt värdefullt statistiskt material att komma med. Man hade i tid rustat sig för Haagkonferensen. Vid Panamerikanska kvinnokongressen i Havana 1928 tillsattes en Interamerikansk kvinnokommission i speciellt syfte att studera kvinnornas nationalitetsfråga i de olika länderna för att framlägga undersökningsresultatet i Haag. Inte mindre än 79 länders

lagar med avseende på denna fråga hade varit föremål för kommissionens undersökningar. Det föga hugnesamma slutresultatet av dessa var emellertid att de länder, där kvinnor och män enligt lagen ha lika rättigheter med avseende på nationalitet och därmed sammanhängande förhållanden, inskränkte sig till — 5 sydamerikanska republiker och Sovjetryssland!

Den enda protesten mot kodifieringskonferensens kompromisspunkter i frågan, berättade Miss Wold, hade kommit från Kinas delegat! Han fann dem varken i överensstämmelse med tidens anda eller med utvecklingstendensen i sitt lands lagstiftning.

Blir det Kina kanske som kommer närmast efter de fem sydamerikanska republikerna och Sovjetryssland!

Donation till insamlingsfonden.

I testamentariskt förordnande har fru Lilly Hellström till F.-B.-F:s insamlingsfond donerat kr. 5,000:—. Sedan kr. 162:50 avgått i arvsfatt, har fonden således ökats med kr. 4,837:50.

Fondens hela belopp utgör nu kr. 67,341:80.

RAMLÖSA-VATTEN

Naturligt alkaliskt. Förnämlig Bords- och Hälsodryck.

Hovleverantörer till: H. Maj:t Konungen och H. K. H. Kronprinsen
av Sverige samt Hs. Maj. Kongen af Danmark.

Folkskolläraryrket.

De stora svårigheterna för unga människor att i den hårda konkurrensen vinna inträde på den bana, som bäst motsvarar deras anlag och håg, gör det nödvändigt för dem att få detaljerad ledning i fråga om olika studievägar och utkomstmöjligheter. I det följande skall med hänsyn härtill lämnas några upplysningar angående folkskolläraryrket.

För att bli folkskollärarinna skall man genomgå ett folkskoleseminarium. Kvinnliga folkskoleseminarier finnas i Stockholm, Skara, Falun, Kalmar, Landskrona och Umeå. Därjämte mottages ett mindre antal kvinnliga elever vid folkskoleseminariet i Luleå. Kursen vid folkskoleseminarierna är, med det undantag jag senare skall nämna, fyraårig. Vid seminariereformen år 1914 höjdes inträdesfordringarna ganska väsentligt. Då emellertid erfarenheten visat, att folkskolan erhållit många av sina bästa krafter just ur de bredare samhällslagen, var man angelägen om att tillträdet till folkskolläraryrket icke skulle i allt för hög grad försvåras för dem, som icke ha tillfälle att före inträdet vid seminarierna genomgå någon annan skola än folkskolan. Den ledande grundsatsen blev därför, att man borde, då det gällde fordringar på kunskaper utöver folkskolekursen, väsentligen begränsa sig till sådant som kunde inhämtas genom självstudier. För in-

träde fordras alltså icke att ha gått genom någon viss sorts skola utan vad det gäller är att stå sig i konkurrensen vid inträdesprövningen, som räcker en hel vecka och alltså är ganska grundlig. På papperet förefalla nog fordringarna för inträde allttjämt tämligen anspråkslösa, men konkurrensen är så stor, att de i verkligheten bli rätt allvarliga, om också inte just kvantitativt. Merendels är de sökandes antal flera gånger större än antalet av dem, som kunna vinna inträde. Lärarna lägga sig vinn om att vid prövningen komma under fund med icke blott kunskaperna utan också mognaden och begåvningen hos de sökande. Det är därför vanskligt för dessa att på förhand bedöma, om de kunna vinna inträde eller ej. Årligen tillbakavisas ett stort antal både kunniga och begåvade sökande endast därför, att det ej finns utrymme för alla, som kunde vara förtjänta av att komma in. Allt fler av de sökande till de kvinnliga seminarierna ha nu genomgått åttaklassig flickskola eller avlagt realskoleexamen.

Då det bland det stora antalet sökande alltid måste vara ganska ovisst, om man kan vinna inträde, är det icke förstärkt att sluta sin skolgång i förtid för att uteslutande förbereda sig till inträde på seminarium. Man gör klokt i att hålla också andra banor öppna för sig. Det är ju tyvärr så för den nuvarande genera-

Presentartiklar

tionen unga, att de icke kunna inrikta sig tidigt blott på en bana.

Det har under de senare åren icke medgivits någon att söka inträde annat än i första klassen, varför det händer, att även studenter söka inträde i denna klass. Emellertid finns det en annan väg för dem som avlagt studentexamen, nämligen en ettårig kurs. Numera finns dock en sådan endast vid ett enda seminarium för kvinnliga elever, nämligen i Stockholm, under det att tidigare en dylik kurs fanns vid tre kvinnliga seminarier. Det är därför naturligt, att konkurrensen under de senaste åren blivit oerhörd stor, och den synes bli större år för år. Då prövningen till denna klass i vanliga fall blott omfattar musik och slöjd, kommer intagningen till väsentlig del att bero på förut vunna betyg. Det är därför ytterst få, som under de senaste åren kommit in enbart på studentexamen, flertalet ha legat ett eller annat år vid universitet och tenterat i ett eller flera ämnen. De unga flickor, som äro tveksamma om huruvida de för att bli folkskollärarinnor böra gå igenom den fyraåriga seminariekursen eller taga vägen över studentexamen, böra alltså veta, att det för närvarande är ojämförligt mycket svårare att komma in i den ettåriga kursen och att endast den, som har utsikt att nå mycket höga betyg, bör välja den vägen.

Undervisningen vid folkskoleseminarium är avgiftsfri, och för mindre bemedlade finnas statsstipendier.

Vilka utsikter har den utexamine-
rade folkskollärarinnan att få plats? På grund av en del mer eller mindre svårberäknliga faktorer, framför allt den starka nedgången i barnantalet, har det en följd av år varit överproduktion av folkskollärare, så att arbetslöshet uppkommit för en del yngre lärare och lärarinnor. Med anledning härav ha emellertid de två privata folkskolläraryrkesseminarierna nedlagts, och Strängnäs seminarium har ställts på avskrivning. Även i fråga om de övriga seminarierna har antalet elever minskats. Härigenom tycks nu ha skett en utjämning, som gör, att förhållandena ljusnat. En utredning, som gjorts inom skolöverstyrelsen under denna termin, visar att åren 1927, 1928 och 1929 763 folkskollärarinnor inalles utexaminerats. Av dessa äro redan 225 ord. och 197 e. o. Av de övriga inneha så många längre eller kortare vikariat, att endast 14 äro arbetslösa. I flera fall torde det vara sådana, som inte önska plats utom sin egen hemort. Frågan följes med stor uppmärksamhet. En kommitté håller på att undersöka om och i så fall vilka inskränkningar i det nuvarande antal seminarier som måste ske för att antalet utexamine-
rade icke skall överstiga behovet.

Även lönerna för folkskollärarinnor äro för närvarande under utredning av en kommitté, nämligen 1928 års lönekommitté, som förväntas inom den närmaste tiden avge sitt förslag. Om de nuvarande löneförmånerna gäller följande.

Silkestvätt — — —

kallt vatten och TROLLTVÅL

Den fastställda minimilönen utgår för folkskollärarynnor med 1,900 kr. jämte tre ålderstillägg à 200 samt bostad om två rum och kök och bränsle. Därtill kommer dyrtidstillägg och provisorisk löneförbättring med belopp mellan 216 och 240 kr. per år.

Det är icke ovanligt, när äldre människor skola råda unga flickor, vad de skola bli, att de rekommendera folkskollärarynnebanan med hänsyn till de yttre förmåner, som den kan erbjuda. Ingen kan emellertid vänta tillfredsställelse i lärarynnegarningen, som inte har de rent personliga förutsättningarna för detta arbete.

Förr hade man ofta den föreställningen, att det var de, som icke orkade annat arbete, som borde bli lärarynnor. Numera har man väl börjat inse, att studierna kräva god hälsa, men att själva lärarynnegarningen är fysiskt krävande, det vet kanske endast den, som verkligen utövat den. Men de torde kunna vittna, att en skolförmiddag på fem lektioner kan tömma ut arbetskraften för dagen. Därför är det förvisso skäl att pröva sina rent fysiska förutsättningar, innan man slår in på lärarynnebanan.

Vilken utrustning behöver man för övrigt?

En nödvändig förutsättning är givetvis intresse och begåvning för studier. Att intellektuellt intresse är nödvändigt för den som skall sporra en mer eller mindre motspänstig skara till intellektuella ansträngningar är tydligt. Men det är icke en ensidigt teoretisk begåvning folkskolan behöver.

Det är inte skolljusen med huvudsakligen receptiv begåvning, som böra uppmanas att bli lärarynnor. Folkskolan erbjuder så många uppgifter för den praktiskt begåvade, att det skulle vara en olycka, om inträdesfordringar eller examenskrav skulle komma att från folkskollärarynnebanan utestänga de praktiskt begåvade. Särskilt har folkskolan rika uppgifter för den, som har sociala intressen eller som på det hela taget har förutsättningar för att finna glädje i att göra livet ljusare för dem, som leva på livets skuggsida.

Vid prövning av sin begåvnings art bör man komma ihåg, att skolan numera icke vänder sig blott till barnens förstånd utan att lärarynnebanan måste försöka förstå hela barnet. Därtill erfordras kärlek till och intresse för barn, förmåga att intuitivt förstå barn.

De karaktärsegenskaper, som enligt gängse uppfattning framför allt behövas för en lärarynne, är allvar och tålmod. De kraven utgå kanske från en något mörk uppfattning av lärarynnegarningen. Visserligen behövs allvar i betydelsen av en starkt koncentrerad personlighet. Det är jämte lugn och behärskning villkoret för disciplin. Men glädje är icke mindre oumbärlig i en lärarynnes personlighetsutrustning. Lärarynnebanan behöver humor och friskhet, men glädjen skall icke vara konstgjord utan komma från arbetet självt. Och arbetet kan ge glädje. Det är icke det enahanda tröskande, som människor tro. Lärarynnebanan av i dag har icke till sin

Per slow's
Te L. 539. 8326. 5619.
Malmö.

Siden- & Manufakturaffär

Största urval nyheter

förnämsta uppgift att tvinga barnen att under tystnad och stillhet höra på vad hon meddelar. Den moderna lärarinnan är sina lärjungars arbetskamrat och behöver därför ett rörligt intellekt, en livlig fantasi och förmåga att se med barnens upptäckarglädje. Men visserligen kommer alltid det talade ordet att spela så stor roll i undervisningen, att lärarinnan behöver förmåga att uttrycka sig klart och koncist.

En nödvändig läraregenskap är den sinnets generositet, som har sin glädje i att dela med sig av sina gåvor, och det måste vara en människa med rika resurser, som kan behålla den glädjen livet igenom, även efter erfarenheten att ofta vara en odlare, som strör i mörka mullen. Därför måste en lärarinna vara en intensivt levande människa med den förmåga av förnyelse, som gör den gamla ständigt ung på nytt.

Professor Gerh. Gran har givit dem, som fundera på lärarbanan, följande råd: "Den som vid prövning av sig själv upptäcker, att han är melankolisk eller 'gretten' eller har magsyra eller är trätgirig eller lider av spleen — den som är retlig eller ängslig eller alltför pedantisk, han bör i tid draga sig från denna bana, som kan vara en lycklig och välsignelserik livsgärning, men som ofta blir till ett helvete. Ett friskt humör;

en glad hängivenhet för arbetet, som bygger på förståelse av ungdom, kräves. Den som icke äger det kan gärna packa ihop, han ödelägger både sig själv och sina elever."

Jag är alldeles ense med denne författare om att det finns en slags miss-tänksam surhet, som är otillätlig hos en lärare. Ingen har rätt att grundlägga livslångt nervlidande hos sina lärjungar genom att skapa oros- och mindervärdighetskomplex hos dem. Men jag tror inte, att en ung människa, om hon eljest gärna vill bli lärarinna, behöver rygga tillbaka, därför att hon icke tycker sig äga den harmoni och glädje, som behövs, för det är en särskild hemlighet med lärarinneyrket, att det kan bära och förvandla en människa. Man skall vara bra sur, om icke de små barnens omedelbara förtroende och glädje förvandlar en, när man kommer inför dem. Och äldre lärjungar tvinga fram hos en lärarinna, som vill ge sitt bästa, krafter, som hon själv icke anade, att hon ägde.

Är det på det hela taget en glädje att vara lärarinna, så gäller det alldeles särskilt vår tid, då skolan i så många avseenden håller på att förvandlas och då det erbjuder sig så många problem, som det tillkommer den nya lärargenerationen att lösa.

ANNA SÖRENSEN.

GUSTAF PALM

Jur. kand., e. hovrättsnotarie.

Rättegångar, Boutredningar, Inkasseringar.

Kungsholmsgatan 17. Tel. Kh. 38 01.

Den lägre lantbruksundervisningen.

Sommaren 1928 erhöll dåvarande Schefen för jordbruksdepartementet bemyndigande av Kungl. Maj:t att tillkalla högst 8 utredningsmän för att verkställa utredning samt avgiva förslag rörande lämpligaste sättet för ordnande av den lägre lantbruksundervisningen. Till utredningens ordförande förordnades landshövdingen greve A. Mörner.

Bland dem som anmodades att delta i utredningen var föreståndarinnan för Fredrika-Bremer-Förbundets lanthushållningsseminarium å Rimforsa, vars uppgift emellertid helt naturligt begränsades till de delar av utredningsarbetet, som angå lantbruksskolorna och annan för kvinnor avsedd lägre lantbruksundervisning.

Den 30 april d. å. hade utredningen fullgjort sitt uppdrag och överlämnade till statsrådet och chefen för Kungl. jordbruksdepartementet resultatet av sitt arbete i ett betänkande angående den lägre lantbruksundervisningen.

Beträffande den lägre lantbruksundervisningen för kvinnor göres framställning om att i överensstämmelse med utredningens förslag utfärda kungörelse angående statsunderstöd till lanthushållsskolor m. m., ävensom att förslagsanslaget till understöd av dessa måtte höjas från 245,000 kr. till 300,000 kr., samt utfärda reglemente för med statsmedel understödda lanthushållsskolor.

I fråga om utbildningskurser för speciella ändamål hemställer utredningen bl. a. att bestämmelserna angående utbildningskurser för kvinnliga ladugårdsskötare i Norrland och Dalarna göras tillämpliga å rikets övriga delar.

En fullständig nyhet på den lägre med statsmedel understödda lantbruksundervisningens område är förslaget om statsbidrag till anställandet av hemkonsulenter (extra reservationsanslag å 25,000 kr.).

L. N. B.

Årsmötesprogrammet.

Det preliminärt uppställda programmet för årsmötet i Stockholm 16—17 juni har på några punkter blivit ändrat. Meddelande har kommit från pensionsförsäkringskommittén att det ej är möjligt att till årsmötet erhålla föredrag angående utredningsarbetet. Detta utgår således ur programmet. Troligen ersättes det med en redogörelse för Lady Rhondas förslag till N. F:s aktion för lika rätt för man och kvinna.

Diskussionen angående förbundets samarbete med andra kvinnoföreningar får som inledare från Stockholm fröken Ida von Plomgren, i stället för fru Törnell.

Tisdagen den 17 kl. 8 blir Stockholmskretsens middag å Nyloftet, Skansen. Anmälan om deltagande bör ske senast måndagen den 16 å förbundets byrå, tel. 27 62.

Homeopatisk Behandling Dr. Harald Helleday

Leg. homeopatisk läkare (U. S. A.)
Norr tullsgatan 55, 3 tr. Tel. 85670.

Tid beställes pr telefon
vardagar mellan 8—9 och 6—7

Hinduiskornas generalförsamling.

Det av Gandhi igångsatta "saltuppreret" i Indien har dragit världens uppmärksamhet till vad som sker därborta. Och som den tredje ledaren i ordningen av revolten, sedan Gandhi och efter honom hans närmaste man blivit häktade, har Sarojinu Naidu, den europeiskt kända indiska diktarinnan vilken också med brinnande entusiasm gått in för kvinnornas frigörelsesträvanden och deltagit i flera av Västerlandets internationella kvinnokongresser, trätt in, även hon emellertid nu häktad.

Innan dess hade Sarojinu Naidu dock hunnit vara med om den årliga All-Indiska kvinnokonferensen. Ty en sådan har redan flera år å rad hållits. Sarojinu Naidu är inte ensam bland hinduiskorna vaken för kravet på reformer av kvinnornas ställning. Det existerar faktiskt en modern kvinnorörelse i Indien — sagolandet! Sådan är tiden. Sin egenartade, pittoreska prägel får den emellertid givetvis där, och det kan kanske vara av intresse att återge Stridharmas — hinduiskornas kvinnoaksorgan, ty även en egen tidskrift består de sig med — skildring av hur det tog sig ut på den stora järnvägsstationen i Bombay när i början av detta år deltagarna i All-Indiska kvinnokonferensen samlades dit. Den lysar av spelande liv.

Varje tåg bringade delegater från olika delar av det stora Indien, berättas det, "kvinnlige läkare, lärarinnor hustrur, mödrar och mormödrar, kvinnor som rest över hela världen och kvinnor som aldrig förr tagit ett steg utanför sina egna hem". Begum Sahebs och Ranis — Indiens furstlige och högättade kvinnor — och rätt och slätt fröken och fru den och den, i dräkter av skilda slag, utsöktaste silken från Madras och Mysore, vitt bomullstyg och pastellfärgade stoffer från Bengalen, nordliga "saaris" och "boorkhas", de i ett stycke gestalten kringsväpande dräkter som hinduiskorna bär.

Konferenssalen, universitetets aula, visade sig långt från tillräcklig, sal och gallerier var packade till trängsel; man fick klart för sig att Bombays största samlingslokal blev nödvändig för konferensen.

Mötets ordförande var Sarojinu Naidu. — Behöver det här påminnas om att hon gästade Stockholm för en del år sedan, då hon hänförde dem som hörde henne tala offentligt eller gjorde hennes bekantskap genom sin glänsande vältalighet och sin fascinerande personlighet? Sent lär den som sett henne glömma det själfulla mörka ansiktet med de sköna ögonen under saarisnibbens mjuka dokfall.

För fyra år sedan, yttrade Mrs Naidu i sin "Presidential adress" första konferensdagen, samlades en handfull kvinnor i Poona, vilket var uppslaget till de sedan dess

---

A.-B. Mattor & Gardiner

---

45 Sveavägen 45

Stockholm.

Telefon 132 94

Sängar, Sängkläder, Korkmattor, Mjuka Mattor, Gardiner, Linnevaror, Ottomaner

ärligen hållna all-indiska kvinnokonferenserna. Det var då en kvinna av kungligt blod som i sin "Presidential adress" framförde tankar och ideal som till dels redan nu fundamentalt gjort sig gällande i den indiska världen. Året därpå, i en annan stad, i kungastaden Delhi, var det en annan kunglig kvinna, en gammal kvinna, en mormoder, representant för Islams högsta kultur, som ledde förhandlingarna. Det tredje året var det, i en stad förbunden med dyrkandet av Buddha, ännu en annan kvinna av kunglig börd som höll fram för hinduiska kvinnor lyftande ideal. Nu, i Bombays kosmopolitiska huvudstad, där olika kulturer, bekännelser och raser finner plats vid sidan av varandra, har den all-indiska konferensen stigit från kunglighet till demokrati, genom att kora mig till sin ordförande, en född demokrat, "en som endast är sin nations tjänare", fortsatte Mrs Naidu, och utvecklade därpå sin mening om att denna kvinnornas sammanslutning i sin demokratiska organisation, där alla kvinnor av vad klass, kast eller samhällsställning det vara må äro jämställda, vore ett det mest betydande tillskott till tidens internationalism, till realiserandet av idealet: en mänsklighet som står sammansluten ovanför rasens, bekännelsens och det egna landets gränser.

Man förstår till vilken grad denna ideella förkunneelse skall entusiasmera i de olika rasernas, kasternas och re-

ligionernas land. Ett land där man kan i referat av kongressen betona det märkvärdiga och glädjande i att en muhammedansk moder och hennes dotter rör sig fritt ute alldeles utan något slag av slöja; att en kvinna av hög braminkast för första gången äter tillsammans med en kvinna av en annan kast och är lycklig däröver; att en nybliven änka — vars öde tidigare oundvikligen skulle varit bålet tillsammans med mannens lik — trotsat ännu rådande restriktiva konvenansbegrepp och rest till konferensen.

Lady Tata, Mrs Hansa Mehta och ännu andra vid våra europeiska kongresser ofta sedda framstående hinduiskor finner man vid sidan av Mrs Naidu som talare vid konferensen. Representerade föreningar var bland andra Delhi kvinnoförbund, Kvinnornas Indiska Förening, All-indiska förbundet för moderskaps- och barnaskydd, Vaksamhet, Lady Hardings institut för medicinska studier. Konferensens program omfattade en mängd för kvinnorna viktiga frågor såsom reglementeringen, barnäktenskapet, bestämmelser om äktenskaps-skilsmässa, fysisk kultur. I fråga om undervisning begärdes obligatorisk grundskola för flickor så väl som för gossar, upprättande av en undervisningsanstalt för lärarinneutbildning. Att äktenskapsåldern måtte höjas för flickor till 16 år och för gossar till 21 år, att tillfyllestgörande antal yr-

Överlämna vid dödsfall allt till

A.-B. Begravnings- och Sterbhusbyrå

Begravningar. Eldbegängelser. Genom särskild juridisk avd. boutredningar m. m. Juridiska råd och upplysningar kostnadsfritt till kunder. — Låga taxor. — Kontor och utställning:

Borgaregatan 6, Stockholm, (invid Högalidsparken). Tel. Sö. 2722.

Efter kl. 6 e. m. Äppelvikens 614.

kesinspektriser måtte tillsättas för att bevaka kvinnors och barns arbetsförhållanden i olika grenar av industrin utgör andra yrkanden. Somsynes till stor del allmänna sociala önskemål. Till sist må nämnas att konferensen begärde att samtliga politiska partier måtte ställa upp kvinnliga kandidater vid alla förekommande valtillfällen.

Väl kan sägas att Indiens kvinnor vaknat upp. Inte heller står Sarojinu Naidu ensam med i den politiska striden just nu, från första början har många kvinnor varit ivriga att följa Gandhis paroll. Han har också sänt ut ett upprop till Indiens kvinnor, där han uttalar sin mening att kvinnorna framför allt höra till i den vapenlösa strid för Indiens frihet, som han själv gått in för. När man med styrka menar moralisk kraft äro kvinnorna vida överlägsna männen, säger han, och framtiden är kvinnornas, därför att framtidens lag är vapenlös, moralisk kamp för rätten.

Från Wienkongressen.

Den 26 maj samlades i Wien kvinnor från alla världens länder till I. C. W:s stora femårsmöte. De första dagarna voro upptagna för sammanträden av styrelsen och de olika permanenta kommittéerna: press, lag, fred, litteratur och konst, yrkeslagstiftning m. fl. Alla dessa förberedande kommittésammanträden voro livligt besökta och diskussionen ivrig och intresserad.

På aftonen den 28 hälsades kongressledamöterna välkomna vid en synnerligen festlig sammankomst i en av det gamla Hofburgs ståtliga salar. Detta högtidliga öppnande av kongressen fick en alldeles särskild icke blott festlig utan också varm-hjärtad prägel därav att man där hälsades välkommen av bl. a. Österrikes äldsta och kanske högst skattade pionjär inom kvinno- och fredsrörelsen, den 92 åriga fru Marianne Hainisch. När hon, med en klar och ljudlig röst, på omväxlande tyska och engelska framfört sin välkomsthälsning brast ett jubel löst, som icke tycktes vilja taga slut. Man applåderade, stampade i golvet och viftade med näsdukar medan den gamla veteranen, lugn och blid, tog emot denna spontana hyllning åt hennes långa livs gärning. För övrigt syntes på podiet vid denna välkomstfest I. C. W:s ordförande, lady Aberdeen, samt övriga ledamöter av styrelsen, bl. a. Madame Avril de Sainte-Croix, Mrs Gordon, prinsessan Cantacuzène, fru Betzy Kjelsberg, miss van Eeghen, fröken Forchhammer m. fl. Dessutom samtliga ordförande från alla de anslutna nationalförbundens delegationer, vilka stego fram för att, var och en i sin tur och ordning, framföra en hälsning från sitt respektive land.

Detta en första presentation av kongressen. Den egentliga kongressrapporten måste anstå så länge.

Wien 1 juni 1930.

RUTH STJERNSTEDT.

Den omtänksamma husmodern vänder sig alltid till Lunda Tvättinrättning
 Garanteras ett förstklassigt arbete. — Kläderna försäkrade under tvättningen.
 — — — — — Telefon Drottningholm 20 och 190. — — — — —

Lärlarinneutbildningen vid de högre skolorna.

Utbildningen av lärarinnor för den högre flickundervisningen följer som bekant nu för tiden två vägar: dels kan man genomgå ett seminarium, dels avlägga akademisk examen.

Seminarieutbildningen bestrides av Kungl. Högre Lärarinneseminarier i Stockholm och Högre lärarinneseminarier vid Stiftelsen Kjellbergsska flickskolan i Göteborg. För båda gälla i huvudsak lika bestämmelser för arbetet därstädes.

Bland bestämmelser, som gälla vid Högre Lär.-sem. i fråga om inträdesfordringar och arbetet därstädes, må följande framhållas.

Inträdessökande skall ha fyllt eller skall fylla 18 år under det kalenderår, under vilket hon blir antagen som elev vid seminariet. Särskild muntlig och skriftlig prövning erfordras, och skall sökanden visa sig äga de kunskaper, som berättiga till ett väl vitsordat avgångsbetyg från 8-klassig flickskola med s. k. normalkompetens. Denna formulering visar, att det ej är nödvändigt att ha genomgått sådan skola, blott motsvarande kunskaper kunna presteras. Åtskilliga examina, t. ex. studentexamen, kunna medföra befrielse, helt eller delvis, från inträdesprövningen, men minimikursen är den ovan nämnda. Den som blivit godkänd i erforderliga skriftliga prov skall undergå förhör i dels en grupp obligatoriska ämnen (svenska språket och litteraturen, minst två språk och matematik), dels en grupp på tre ämnen efter eget val.

Prövningen omfattar alltså ej alla skolämnen, förutsatt att erforderliga betyg finnas.

Denna tentamen berättigar till inträde i seminariets lägre kurs, som är ett-årig och omfattar 13 läroämnen, av vilka fyra kunna uteslutas. Obligatoriska äro dock religionslära (utom för elev av främmande trosbekännelse), svenska, psykologi och logik, fysiologi samt ett främmande språk och ytterligare fyra ämnen. Obligatoriska äro vidare övningsämnen teckning, sång, gymnastik samt talteknik. Denna kurs omfattar alltså många ämnen och åsyftar att ge allmänbildning. Efter detta första år ges årsbetyg, som dock ej ger någon viss kompetens. — Den högre, två-åriga kursen ger specialutbildningen för lärarinnekallet, och i denna ges betyg först efter hela kursens slut. Undervisning meddelas i femton läroämnen, men specialiseringen är stor: varje elev skall i sin studiekurs medtaga dels pedagogik, hälsolära med skolhygien samt metodik, dels en ämnesgrupp av dem, som förslagsvis äro uppställda i stadgan, jämte ett fritt valt ämne. Detta är de s. k. fackämnen, tre till antalet. Grupperna omfatta humanistiska språkliga och naturvetenskapliga ämnen och ge ganska stor möjlighet för olika begåvningar till specialisering. Andra ämneskombinationer än de vanliga kunna förekomma, om lärarekollegiet medger detta, men naturligtvis måste också rent praktiska synpunkter an-

T W I L F I T

Nybrog. 11 — Tel. 75854 — Stockholm

Stockholms största specialaffär i
KORSETTER, CORSELETTER, UNDER-
KLÄDER, STRUMPOR OCH
HANDSKAR.

läggas, så att ej ämnen föras tillsammans, vilka ej passa ihop eller ej förekomma kombinerade på ett skol-schema.

Övningsämnenäna äro i den högre kursen valfria utom talteknik för dem, som valt svenska till fackämne. (I fråga om övriga bestämmelser hänvisas till seminariets årsredogörelse.)

Till denna teoretiska kurs kommer en praktisk med åhörande av lektionerna i Normalskolans olika klasser med egna övningslektioner (denna hospitering började redan i den lägre årskursen, där även ett par lektioner hållas). Härvid är att observera, att var och en skall undervisa i alla sina fackämnen och därjämte äger att fritt välja ytterligare ett ämne (ett "lågstadieämne").

Till sist finns en valfri, vanligen ettårig fortsättningskurs med ett, högst två ämnen samt tillfälle till ytterligare praktisk utbildning.

Hela seminariet är avgiftsfri; vad som måste anskaffas är böcker och all annan materiel, vilket allt naturligtvis kräver ganska stora summor.

Efter genomgången kurs kommer äntligen den dag, då den nya lärarinnan skall ut och arbeta på egen hand, och då kommer den stora frågan om möjligheten att få en plats. Att utsikterna därtill nu för tiden äro betydligt mörkare än för några år sedan, är ju allmänt känt, och likaså orsakerna därtill, flickskolans mera osäkra ställning genom de omorganisationer, indragningar och restriktioner,

som redan skett eller som hota en del skolor ute i landet. Visserligen ha de elever, som lämnade seminariet år 1929, med några få undantag haft tjänstgöring åtminstone någon del av läsåret, antingen som lärarinna vid skola eller som guvernant, men ingen kan naturligtvis förutsäga, hur förhållandena gestalta sig i framtiden. Så mycket kan väl sägas, att man knappast kan tänka sig att hädanefter möjlighet att få full tjänstgöring genast kommer att erbjuda sig, utan att den unga lärarinnan får nöja sig med vikariat för kortare tid eller med tjänstgöring som timlärarinna.

För den, som väljer den akademiska studievägen, erbjuder sig möjligheten att genom avläggande av den s. k. ämbetsexamen (fil. magisterexamen) och därefter genomgående av provår vid allmänt läroverk eller folkskoleseminarium vinna utbildning som lärarinna. — Ämbetsexamen tar i vanliga fall en tid av 4½ år, men det kan också vara möjligt att hinna på kortare tid, beroende på vilken ämneskombination man väljer. Så t. ex. kan det vara fördelaktigt att välja de tre moderna språken, emedan vissa delar av kurserna äro gemensamma. — För godkänd examen fordras minst sju betygsheter, vilket gör, att man kan nöja sig med tre ämnen, om man tar högsta betyget i ett av dem. Annars blir det nödvändigt att ha fyra ämnen. Härtill kommer en obligatorisk kurs i pedagogik. — Föreläsningar och seminarieövningar äro avgifts-

HUSMODERNS
Tvättinrättning

Motto:
Allt till kundens bästa.

SCHÉELEGATAN 13. Tel. Kungsh. 9499
Specialité: Tvätt och torkning. Exp. endast 2 à 3 dagar
Garanteras: Inga frätande tvättmedel. Extra fin mangling.

Snabbt utförande.

Billiga priser.

fria, men dessutom förekomma kurser i olika ämnen, vilka äro belagda med avgift. — Om ämnesvalet i ämbetsexamen kan det vara lämpligt att påpeka ett par saker. Ämnena äro fördelade i fasta grupper, tillhörande dels den humanistiska, dels den matematisk-naturvetenskapliga sektionen. Grupperna bestå av två eller tre ämnen. Om en två-ämnesgrupp väljes, får det tredje ämnet tagas ur en annan grupp inom samma sektion, blott matematik kan förenas med vilken som helst av de övriga ämnesgrupperna. Somliga ämnen dra med sig ännu ett ämne, om man som tredje ämne väljer nordiska språk eller litteraturhistoria med poetik ur en annan grupp, skall det andra ämnet också tagas med i examen; man kan alltså få en ämnesgrupp av följande utseende, latin, historia och de två ovan nämnda. Grupperna äro sammansatta med tanke på ämneskombinationerna i skolan, och det gäller naturligtvis att försöka välja så praktiskt, som det är möjligt, på samma gång som man ju måste tänka på vad som passar för ens begåvning. —

För att nå kompetens för lektorat erfordras filosofie licentiatexamen samt disputation.

Efter avlagd examen återstår den pedagogiska utbildningen, vilken ges i provårskursen, som i vanliga fall räcker ett år men kan förkortas till en termin, ifall den sökande haft tillräckligt lång föregående tjänstgöring. Provårskurs anordnas vid läroverk i Stockholm, Göteborg, Upp-

sala och Lund samt vid folkskoleseminarierna i Stockholm och Göteborg, och om så behövs kan provårskandidat på begäran få deltaga i kursen vid läroverk första terminen och så den andra terminen övergå till kursen vid seminarium och tvärtom. — Provårskursen omfattar ett antal hospiterslektioner, under vilka hospitanten har att följa undervisningen i sina ämnen på skolans olika stadier samt göra iakttagelser över eleverna och arbetet. Därefter följa olika serier av lektioner, vanligtvis 3 serier för varje ämne med i medeltal 10 lektioner i serien. I regel omfattar provårskursen tre ämnen men kan också omfatta två eller fyra. Utom lektionerna förekomma diskussioner och föreläsningar. På detta sätt ter sig i huvudsak en provårskurs, om än en del olikheter kunna förekomma vid de särskilda läroverken.

I fråga om befogenhet till lärarinnetjänster råder likställdhet mellan seminarietbildade lärarinnor och dem, som tagit akademisk examen och genomgått provår, utom att de senare även äga rätt att inneha adjunktur eller vid högre kompetens även lektorat (enligt behörighetslagen av den 22 juni 1923). — Framtidsutsikterna äro för de akademiskt utbildade lärarinnorna allt utom ljusa — av samma skäl, som förut nämnts. Omorganisationen gör förhållandena osäkra, och konkurrensen är stor inom alla skolformer.

Till sist några uppgifter om lönerna. — Vid statsunderstödda privat-

Modesalong

Firma Gerda Janson & Co

Innehavare: Ebba Olson & Gerda Janson
(Etabl. 1904) Drottninggatan 45, Stockholm

läroverk är begynnelselönen för ämneslärarinna 2,900 kr. med 2 ålders-tillägg à 300 kr. efter 5 och 10 års tjänstgöring. För kommunala mellanskolor och statens samskolor är lönen 2,800 kr., vartill komma tre ålderstillägg à 300 kr. Ämneslärarinna med adjunktskompetens vid statsläroverk skall enligt 1927 års riksdagsbeslut avlönas som adjunkt. För ord. ämneslärarinna vid kommunal mellanskola tillkommer tillfällig löneförbättring på 500 kr., vid statens real- och samskolor är summan avpassad efter dyrort (470-700 kr.). För ord. kvinnlig adjunkt är begynnelselönen 3,600 kr. med tre ålderstillägg à 300 kr. jämte tillfällig löneförbättring, varierande mellan 550 och 800 kr., beroende på dyrortsgruppen. — På samtliga löner beräknas dyrtidstillägg enligt särskilda bestämmelser.

ESTER DALSTRÖM.

Nya förbundsmedlemmar

Falköping: fru Karin Alström, fru Elsa Hill, fru Olga Holm, fru Elsa Johansson, fru Jenny Jungmarker, fru Ester Larsson, fröken Maj-Britt Qvänsel, fru Stina Ståhl, fru Alma Schultz.

Halmstad: fru A. W. Stenqvist.

Hälsingborg: fröken Märta Andersson, fru Greta Arosenius, fru Signe

Bendz, fru Elvira Daumann, fru Ester Ekman, fröken Marie-Louise Killman, fröken Brita Pedersén, fru Ruth Rantzien, fröken Britta Schill, fröken Dagmar Stensson, fröken Runa Westerlund, fru Signe Åberg.

Kalmar: fru Hervor Björkman, fru Jane Cederberg.

Karlskrona: fru Linnéa Backman, fru Alma Ingers, Tving.

Linköping: fröken Lisa Risberg, Rimforsa, fröken Beda Bjelle, Rimforsa.

Lund: fröken Hanna Nilsson, fru Ellen Berg.

Mjölby: fru Elswig Bergvall, fru Marta Nilsson.

Skellefteå: fröken Evelina Eckhell, fru Ingrid Hanell, fru Beda Johansson, fru Celina Nyström.

Tomelilla: fru Nathalia Andersson, fru Anna Ehnbohm, fröken Margit Heindorff, fru Ester Linder, fru Anna Reiman, fru Hilma Ström, fru Magda Thunell.

Umeå: fru Victoria Erlandsson, fru Jenny Häggbohm.

Örebro: fröken Karolina Wickström.

Fredsarbete i sommarkar.

I syfte att under några dagar i personligt umgänge få överlägga om teoretiska och praktiska frågor rörande det gemensamma arbetet har Svenska sektionen av Int. Kvinnof. för Fred och Frihet ordnat några dagars samvaro för de av förbundets medlemmar, som kunna begagna sig därav, å Carlberga, Södertälje. Det är fröken Anna Sundins internatskola för flickor, som upplåtits för ändamålet. Blir vädret vackert, komma föredrag och överläggningar att hållas i det fria. Dagens internationella fredsproblem, Förenings-teknik samt Studiearbetets bedrivande äro frågor som stå på programmet.

Priset på kursen, inklusive bostad och vivre, är kr. 4: 50 pr dag. Tiden 19—21 juni. Anmälningar Fred och Frihets byrå, David Bagaresgata 9—11, Stockholm.

Ernst Mattssons Snörmakeri & Bandfabriks-
Aktiebolag - Stockholm

Kontor och Fabriker: 33 Arbetargatan. Tel. R. 320 96, R. 81 89.
Försälfningslokal: 52 Klarabergsgatan. Tel. 137 96, Norr 196 96, - Affären grundad 1833.

Margaret Howitts Fredrika-Bremerminnen.

II.

En liten klarblå anteckningsbok med "Notes" i guldbokstäver och snirklade guldornament på pärmen ligger bredvid mig på skrivbordet. Den är fylld till sista bladet med tätt-skrivna anteckningar, de flesta emellertid överkorsade med lätta streck, dock fullt läsbara.

Det är Margaret Howitts "notes" från vistelsen i Sverige 1863—64, tydligen från första början förda med tanke på den bok hon ämnade skriva — och verkligen skrev — om sitt år i Sverige hos Fredrika Bremer. Mellan den fina, något bleknade gamla bläckskriften kommer då och då någon rad med friskt svart bläck och i Margaret Howitts drivna stil från åren för vår korrespondens. Det är de förklarande anmärkningar hon fogade till, när hon skickade oss dessa sina originalanteckningar för boken om Fredrika Bremer och Sverige. Överkorsningarna har synbarligen gjorts efter hand som hon använt det noterade för sin bok; man kan också i den bitvis återfinna anteckningarna ord för ord eller delvis omarbetade. I den lilla notisboken råkar jag på landskapsbilder från järnvägsresan Göteborg—Stockholm; enstaka namn, plötsligt nedkastade: Beskow, "Magister" Harald Wieselgren; ordet *G a m e s* och därunder "Göm ringen, göm ringen, men vis den åt ingen"; en not om att "in Sweden women of

age at 25, if they assert their right in court have the same giftorättsdel as husband" etc.; en anteckning om "Simplicity in households of upper class": dottern i huset öppnar dörren, ingen matta på golvet, frun i huset i en mycket enkel dräkt, middag kl. 3, allt synnerligen ovanliga saker för den unga engelska flickan. Det ena som det andra tecknar hon sig till minnes.

På min vägg hänger en liten sepia-målning i en gammalmodig bronsram, en liten bedjande ängel med knäppta händer. På baksidan står i fin blyertsskrift: "Bed och hoppas! Post tenebris spera lucem!" Och därunder: "Målat af Fredrika Bremer — skänkt till C. D. Nygren Nyåret 1848 d. 21 Jan."

Den kom en dag helt oförmodat, som så många andra dyrbara minnen som hon skickade oss. Den har sin särskilda historia. Fredrika hade skickat den till Margaret tillsammans med ett par andra små saker, som hon glömt att ge henne vid hennes avresa från Stockholm. I det beledsagande brevet skriver Fredrika att den lilla bedjande ängeln framför allt annat önskar att bli Margarets egen ängel. Den hade också, skriver Miss Howitt, följt henne överallt på alla hennes resor, och i hennes hem i Innsbruck hade den sin plats över hennes säng.

Damskrädderi och Klänningssömnad

Tegnérs-gatan 1¹¹. Stockholm. Tel. 95 81
(Hållplats för spårvagnslinje 1 o. 6 samt busslinje 55.)
Emottager beställningsarbete å all sömnad, som hör till 1:sta klass damskrädderi och klänningsateljé. Vägjort arbete och humana priser. Vördsamt *Ruth Gustafson*.

Svält ej Edra rumsväxter, gif dem "Plantagén", ett på vetenskaplig grund sammansatt koncentrerat växtnäringssalt. Säljes endast å originalburkar. Erhålles hos Kemikalie-, Frö- & Blomsterhandlare.

Men när hon reste bort för sommaren (som hon tänkte) 1914, tog hon den inte med! I Innsbruck blev den således krigsinternerad. När hon, efter kriget, åter kommit i förbindelse med baronessan von Franckenstein bad hon denna skicka den lilla ängeln till oss i Stockholm, hon tyckte att det var här den till sist skulle hamna. "Den har varit Heddas", hade Fredrika sagt henne i avskedsögonblicket.

Fredrika hade en gång målat den för att ge den till sin mest älskade syster. Men den hade också varit i C. D. Nygrens ägo, som anteckningen på baksidan av målningen anger. Flera år efter Heddas död gav hon således "skyddsängeln" till den försynte unge ritaren vid Motala mekaniska verkstad, som beundrade författarinnan Fredrika Bremer så högt och som under ett oförgätligt besök på Årsta fick känna människan Fredrika Bremers stora godhet. Efter hans död, några år senare, ber Fredrika i ett brev till hans bror att återfå den lilla målningen. Det har hon tydligen också fått, och med Margaret Howitt vandrar den ut i vida världen — genom henne är den nu här tillbaka.

"Den Svenska Psalm-Boken. Af Konungen Gillad och Stadfästad, År 1819", i pressat grönt skinnband med en framställning av nattvarden på pärmen, har jag i min hand. På första bladet har Fredrika skrivit: "Till Margaret Howitt från Fredrika Bremer. Stockh. d. 8de Okt. 1863". Det var dagen efter sedan Margaret kom-

mit till Stockholm, Fredrikas välkomstgåva till henne.

G u l d k o r n, den lilla lilla boken, i fickformat, med "Språk ur den Heliga Skrift för hvar dag af året", som Fredrika sammanställt och givit ut, finns också med inskriften på försättsbladet: "To Margaret Howitt with the love of Fr. Bremer. Stockholm, 1864". Kanske var den nyårsgåva.

Ett fyrkantigt album med mäsingsbeslag, det typiska gammaldags albumet, har likaledes funnit vägen hit. "Margaret Howitt från en tillgifven vän, Maria Ribbing. Årsta d. 10de Sept. 1864", står det på insidan av pärmen. Men under detta står med Margarets klara och vårdade stil: "Till Klara Johanson; detta ungdomsminne, med innerlig tillgifvenhet, från Margaret Howitt. Launceston d. 15de Juni 1922."

Det är en av de enstaka gånger då Margaret har skrivit något på svenska; att hon kunde göra detta visade hon.

Albumet var således en gåva till henne från en av de kära ungdomsvännerna i Sverige, och ett minne av den glada sommaren på Årsta 1864, då familjen Ribbing hyrde en av flyglarna där. Det innehåller porträtter av flertalet av de unga vänner Margaret fick här i Sverige; ungdomarna Ribbing samt och synnerligen, bland dem den senare professorn Seved Ribbing. Fru Jane Tengberg, seminariets föreståndarinna, är en av de äldre som kommit med i ungdoms-

Tandläkare ERIK LINDBLAD

Sveavägen 102, 2 tr. (Hiss). STOCKHOLM

Mottagning efter överenskommelse pr telefon 81980.

albumet liksom fru Linnell, och professor A. Uppströms fotografi representerar det glada minnet av Margarets Uppsalabesök i juni 64, då hon till sin häpnad i stället för "en ståtlig, gammal stad" — engelska kunde ha jämförelser att göra i fråga om universitetsstad — finner "en stor by" lika "oansenlig — som trots någon nyss uppväxt stad i Norra Amerikas västra stater". Men där hon inte desto mindre har utomordentligt roligt, promenerar, troligen svärmar en smula, med unga studenter, uppvaktas med serenad och har bekymmer för att inte ha tänt och släckt ljuset i rätta ögonblicken. Hon tar reda på vad Uppsala har av historiska minnen och får i Västmanlands-Dala nationssal se den av Fredrika Bremer skänkta Idunastatyn. På professor Uppströms porträtt i albumet har hon antecknat: "En af våra Uppsalavärdar". Emmy Rappe, som Margaret senare återser under hennes vistelse i England för hennes studier av sjuksköterskeyrket vid St. Thomas' Hospital, Maria De Vyllder, Ebba Gregorsson, Jenny Rossander, seminariekamraterna, ståtar alla med kring livet rikt rynkade kjolar — över krinolinan —, sedesamt långa, rynkiga ärmar och en liten vit nerrfällskrage kring halslinningen.

Som tillägg till Fredrika-Bremerrelikerna kommer en dag från Launceston en packe norska och danska böcker ur Margarets mors efterlämnade boksamling. Mary Howitts

namn finns i dem alla och därtill i ett par av dem författarens dedikation till översättarinnan, som gjort hans arbeten kända i England. I en tysk upplaga av sina *Eventyr* har H. C. Andersen skrivit: "Den förtreffelige Forfatterinde Mary Howitt (Lower Clapton nær London) sendes som Foraarsghilsen dette nyeste Hefte af mine Eventyr, oversat paa Tydsk. Med inderlig Højagtelse og Venskab. H. C. Andersen. København 12 Martz 1847", och i *Ahasverus* står med tysk stil: "Mary Howitt. 'Improvisatorens' og 'Mit Livs Eventyrs' engelske Oversættelse, som saa hjertelig og venlig modtog mig i det kjære England, sender jeg denne lille Bog, som Hilsen og Haandkys. H. C. Andersen. Kjøb. 24 Jan. 1848". Goldschmidt har skickat ett häfte av *Nord og Syd, Rejse i England, till "Mistress Howitt respectfully from the author"*. Björnstjerne Björnsons *Synnöve Solbakken* och *Sigurd Slembe*, Christian Winthers *Digte*, en antologi, *Vandring med Danmarks Digtere*, och Andersens *O. T.*, originalupplaga av 1836, utan dedikation, kompletterar proven på Mrs Howitts intresse för den nordiska litteraturen och på vad Margaret Howitt redan i sin tidigaste ungdom hade tillgång till i den vägen. Att Fredrika Bremers arbeten även måste ha funnits i det Howittska hemmet är en självklar sak; möjligen finns de kvar bland de ägodelar

Har Ni
**Huvud-
värk?**

Då bringa TOGAL-tabletterna hjälp på några få minuter. Rek. av läkare. Finnes på apoteken å Kr. 2:40 och 0:85.

V. A. Palmérs Gravvårdsutställning

Norrtullsgatan 38, Stockholm

Tel. 206 182

Bost. 312946

Margaret Howitt lämnade kvar i Innsbruck och vilka hon aldrig kom i tillfälle att själv inventera.

De fyra volymerna Fredrika Bremers brev som vi skickade henne var henne en outsinlig glädjekälla. Hon, engelskan, som vid några och tjugo års ålder vistats ett år i Sverige, läste dessa fyra tjocka svenska böcker och läste dem så, att hon, när det var något hon ville belysa, kunde ogenerat citera brev numro det och det, där Fredrika skriver så och så. Själv skriver hon härom: "I read, mark, learn and inwardly digest them so I could almost pass an examination on the contents...".

Margarets via Fredrika Bremer genom oss återknutna förbindelse med Sverige leder till nya anknytningar. Bekantskapen med Emilia Fogelklou i hennes egenskap av Birgittabiograf förmedlas, en dag hemställer Margaret om vi vill bringa vidare till E. F. "Lady Abbess's" i Syon Abbey bekymmer angående det ej uppklarade ursprunget till birgittinernas rosenkrans. Den svenska Birgittaforskaren tar med intresse upp frågan. Det börjar med korrespondens mellan Margaret och henne och utvecklar sig till en varm vänskapsförbindelse. Under en vistelse i England har även Emilia Fogelklou glädjen att personligen få råka henne och i hennes sällskap göra ett besök i Syon Abbey, där man med stort intresse mottar Birgittas tolkare. Hon vann allas hjärtan, skriver strax därefter Miss Howitt, och "the Daughters of Sion" hoppas liv-

ligt på ett nytt besök. Den åldrige katolske biskopen av Plymouth hade ivrigt önskat att få göra hennes bekantskap, berättar Margaret vidare, och var fast besluten att arrangera ett sammanträffande om hon kom igen. Själv har Emilia Fogelklou under titeln Med Fredrika Bremers vän i ett Birgittas kloster i Herthas marshäfte 1923 givit en målande skildring av såväl Margaret Howitts person som av Syon Abbey och mottagandet där.

Miss Howitts korrespondens med Emilia Fogelklou kom senare att utsträckas även till hennes man, hos Danteforskaren och Danteöversättaren Arnold Norlind mötte Margaret ännu ett av sina egna levande intressen. Hennes mångåriga Italiavistelse — 1870 lämnade familjen Howitt England för en tids resa i Schweiz och Italien; de kom att stanna i Rom, med sommaruppehåll i Tyrolen, i närmare tjugo år, och Mr och Mrs Howitt ligger begravna där på protestantiska kyrkogården, i Cestiuspyramidens skygd — hade gjort henne fullt förtrogen med italienskan, och Dantestudiet hade för denna fint bildade engelska blivit mera än diletterantism.

Ännu en viktig fråga för "Lady Abbess" i Syon Abbey dyker upp, och Margaret vänder sig till oss: vilken är den ursprungliga verkliga färgen på svenskt vadmal? Sancta Birgitta hade ju bestämt att nunnornas dräkt skulle vara av detta tyg, "Lady Abbess" hade gripits av oro för att det inte vore det riktiga gamla svenska vad-

Vid be-
hov av **Kapp- & Dräkttyger** vänd
Eder till

David Södermans Klädeshandel
Drottninggatan 22 Stockholm

Dr. Med. J. MÖLLER,

Homöopatisk Praktik, Stockholm 4.

Mott. 10-1, 3-5, Sönd. 1-3. T. V. S 63.

Birkagatan 10, III (hiss). Stockholm.

Förfrågn. ifrån landsorten besvaras även.

malet som användes. Litterära auktoriteter hade rådfrågats. I Broder Jöns Buddes bok om Sancta Karin avhandlas nunnornas dräkt, "grått valmall" nämnes, men man har ingen engelsk standard att gå efter. I en gammal krönika talas om "dräkt i fårets färg och gjord av fårull".

Men nu vill "Lady Abbess" veta hurudan medeltidsfårets ull var, kunde vi veta det i Sverige? En mycket lärd benediktinermunk, specialist på Birgittalitteratur, hade inte kunnat klara upp det.

Efter rådfrågning av desvenska experterna Agnes Branting och Andreas Lindblom och med dessas älskvärda intresse och hjälp går prover på gammalt svenskt vadmal fram och tillbaka mellan oss och Syon Abbey, med Margaret som förmedlare och med många direkta hälsningar från "Lady Abbess". Det hela utvecklar sig också till att abbedissan på numera professorn Andreas Lindbloms begäran låter ta en fotografi av en Birgittastaty, som finns i Syon Abbey men som felas i de avbildningar av Birgittabilder, som man äger här. Den skickas till professor Lindblom och för "Lady Abbess" är det en återtjänst som hon är glad att kunna göra.

Alla dessa Birgittaaffärer ledde till att ännu en kännare av dessa ting, den nu avlidne bibliotekarien greve Stenbock, kom att nämnas för Miss Howitt. Hennes intresse för honom hade även på grund av rent privata anknytningspunkter blivit väckt, och detta gjorde att ännu en länk i Mar-

garets nya förbindelsekedja till Sverige fogades till de övriga. Ellen Key, som med livligaste intresse tagit del av vad vi haft att berätta för henne om Fredrika Bremers unga engelska vän, som vi på hennes ålderdom kommit i beröring med, sänder henne en tidningsartikel som hon skrivit om greve Stenbock vid hans död och med påtecknad direkt hälsning från henne själv. Till svar skriver Margaret ett s v e n s k t brev till Ellen Key, fullkomligt felfritt med undantag av en enda obetydlig inadvartens.

Margaret Howitt, liksom hennes mor, hade under sin Romvistelse övergått till katolicismen. Här skall inte göras något försök att klarlägga den psykologiska utvecklingsgången från gammal sträng kväkaretradition till den katolska åskådningen. Miss Howitt gick heller aldrig närmare in på detta i sina brev, endast en gång säger hon att den katolska kyrkan ensam har hjälpt henne fram till det glada accepterandet av döden. Åttiofem år gammal får hon uppleva att ännu en gång komma till Rom. Det är jubelåret 1925, Anno Santo, då pilgrimerna strömmar till Rom från alla världens länder. Margaret hade redan anmält sig till att hålla en lampa brinnande under hela året i St. Agnes' katakomb. Tusentals präster kommer jubelåret till Rom och vill läsa mässor vid martyrernas altare. För påven skulle det vara en oerhörd utgift, förklarar Miss Howitt i sitt brev, att upplysa katakomberna under ett helt års tid, det hade därför ordnats så att troende katoliker för

BEN- och fotåkom-
mor b o t a s .

Ruben Theander
ex. sjukgymnast.

Fotvårdskliniken, Hant-
verkareg. 36¹. Obs.! Kost-
nadsfri rådfrågn. Kh.30766

en avgift av fyrtio lire kunde vara med om detta genom att ha en lampå brinnande framför det altare de själva valde. Margaret hade donerat till en lampa för att åtminstone på detta sätt känna sig vara med i Rom. Då kommer helt oväntat för henne ett propå från hennes rika "chokladkusin" att hon skall resa med ett av "pilgrimstågen" till Rom — "första klass, med kokta ärter i ens skor", skriver hon helt humoristiskt med tanke på forna pilgrimers vedermödor. Under skämtet är hon överlycklig. "Ännu en gång kan jag knäböja under domen som kröner apostelns grav och beträda Vatikanens majestätiska salar, mottaga välsignelsen av vår stora och goda påve, ännu en gång se Rom, de sju kullarna och den vida högtidliga slätten".

Från Rom tar hon sig tid att skriva ett lyckligt brev. Allt vad hennes hjärta och hennes själ begärt har pilgrimsfärden givit henne, och hon har återsett alla för henne kära ställen i den stad där hon så länge hade sitt hem. Hon har vallfärdat till sina föräldrars grav på den sköna Romkyrkogården och har i tacksamt minne den lilla kvist från graven, som jag några år tidigare vid ett besök i Rom skickat henne. Nu plockar hon själv en minnesblomma där.

Men vad hon inte glömde under allt detta var Fredrika Bremer. Hon hade tecknat sig till minnes numret på det hus vid Corson där Fredrika bodde för att gå och se på det, liksom

hennes bostad på Monte Tarpeo. Hon hade också väpnat sig med alla nödiga uppgifter om Fredrikas "retraite" i klostret Sacré Coeur vid Trinità di Monte för att där efterhöra om det fanns några anteckningar om henne. Det hade jag grundligt misslyckats med vid mitt besök i Rom. "Syster portvakterskan" hade underrättat sig om mitt ärende till klostret och varit ganska älskvärd när hon fick höra att jag ville försöka ta reda på eventuella uppgifter om en svenska, som för något mer än femtio år sedan bott en vecka i klostret. När hon emellertid fick ett nekande svar på frågan om den svenska damen hade övergått till katolicismen stelnade hon till, och jag upplystes helt kort om att efter så lång tid kunde man inget veta om en tillfällig besökare. Miss Howitt hade nu lovat mig att fortsätta efterforskningarna på ort och ställe. Hon fick också råka "Mother Lamb" själv, som åtog sig att låta undersöka saken.

När Miss Howitt någon tid efteråt fick ett meddelande till Launceston angående forskningarna i klostrets annaler visade det sig emellertid att "Syster portvakterskan" hade haft rätt. Det fanns inget nämnt om Fredrika Bremer där.

Med det livligaste intresse följde Margaret Howitt resandet av Fredrika Bremers staty i Stockholm. "Att tänka sig att jag har gått med Tant Fredrika i Humlegården", skriver hon en gång, "och där skall nu hen-

Administrativa ärenden, särskilt hos Jordbruksdepartementet, Domänsdepartementet, Domänstyrelsen, Lantbruksstyrelsen, Lantmäteristyrelsen, Egnahemsstyrelsen och Kammarkollegium.

Förmedling av lån till kommunala myndigheter.

Aktiebol. Victor Johanson

Kungsg. 13, Biblioteksg. 11 - Sthlm
Telefoner: 2872, 2889, 15932, 15934.

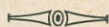
(Organisationsbyrå för den jordbrukande befolkningen.)

nes staty stå". När hon fått fotografi av statyn, skriver hon att den förefaller henne vara "the incarnated spirit of her writings and of her aims in life", och en annan gång kallar hon den för "the ideal likeness of Tante Fredrika". Det är när jag under hennes sista sjukdom hade skrivit några rader till henne på ett brev kort med reproduktion av statyn, och det är i det näst sista, dikterade, brevet från sjukhuset.

Några veckor därefter var hon borta.

ELLEN KLEMAN.

C. S. A. utlyser pristävlan.

Centralförbundet för socialt arbete, som under senare tid på olika sätt sökt verka för ungdomens moraliska fostran, har från flera håll uppmanats att låta utgiva en kortfattad, saklig upplysningsskrift av sexual-etiskt och sexual-hygieniskt innehåll avsedd för ungdom i 14—15-årsåldern. För att tillmötesgå detta önskemål har förbundet beslutat utlysa en pristävlan om den bästa skriften i ämnet och för sin del utsett sju personer att utgöra prisnämnd. Därjämte har

Kungl. Medicinalstyrelsen och Kungl. Skolöverstyrelsen benäget utsett vardera en ledamot i nämnden.

Nämnden får härmed inbjuda pedagoger, läkare, präster och andra för ungdomen intresserade män och kvinnor att deltaga i denna pristävlan. Personer med olika kvalifikationer, t. ex. en pedagog och en läkare, kunna deltaga med gemensam tävlingsskrift. För att möjliggöra nya uppslag lämnas respektive författare full frihet i fråga om skriftens uppställning. Även beträffande innehållet medges alternativ. Sålunda kan den omfatta allenast sexuell etik och sexuell hygien eller dessutom behandla allmän hygien. Huruvida skriften bör avse såväl gossar som flickor eller göras olika för de respektive könen får bero på ämnets behandling och författarnas egen uppfattning.

Skriften bör ej omfatta mer än 32 sidor (format lika med Verdandis småskrifter). Tre pris om respektive 1,200, 600 och 300 kr. finnas anslagna att utdelas efter nämndens förslag, varjämte medel finnas anvisade för eventuellt inköp av andra tävlingsskrifter än de prisbelönade. Förbundet förbehåller sig ensamrätten till de prisbelönade skrifterna.

Tävlingsskrifter (i 2 exemplar), försedda med förseglade namnsedlar och med påskrift "Till pris-

---

Vi påminna om

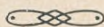
att Hertha ej utkommer under juli och augusti.

Fru Eva Hårleman, *Specialist i vetenskaplig skönhetsvård*
 Paraffininjektioner. Modern ansiktsbehandling, Plastiska operationer utföras av kirurgen Dr: Kapp,
 Steinack-Kapps injektioner, diafermi o. massage för klena personer.
 Drottninggatan 81 A, Stockholm, 11-5. Tel. Norr 34 41.

nämnden", skola före den 1 december 1930 vara inkomna till Centralförbundets för socialt arbete byrå, Norrtullsgatan 8 B, Stockholm, där även önskade upplysningar inhämtas.

<i>W. Björck.</i>	<i>Märta Björnbom.</i>
Undervisningsråd.	Advokat.
<i>Alice Hellström.</i>	<i>M. Herrlin.</i>
Leg. läkare.	Medicinalråd.
<i>G. H. von Koch.</i>	<i>B. Löfving.</i>
Kansliråd.	Barnavårdsdirektör.
<i>Anna Sörensen.</i>	<i>Gertrud Törnell.</i>
Rektor.	Fru.
<i>Axianne Thorstenson.</i>	
Byråföreståndarinna.	

F.-B.-F.-kretsarna.

Kretsstyrelsemöte med representanter för styrelserna i kretsarna Båstad, Karlskrona, Malmö, Landskrona, Lund, Svalöv, Tomelilla och Ystad hölls i Ystad den 11 maj. 34 styrelseledamöter deltog. Man diskuterade "F.-B.-F:s samarbete med övriga kvinnoföreningar" samt "förslag beträffande tillvägagångssättet vid kretsstyrelsernas hörande angående förbundets lagstiftningsfrågor" m. fl. för kretsarna viktiga angelägenheter. Efter en promenad genom Ystad och omgivningar intogs gemensam middag.

Gävlekretsen hade den 30 maj under fru Anna Björks ordförandeskap ett varmöte på pensionat Engeltofta, besökt av ett 30-tal medlemmar.

Föredrag hölls av fröken Elna Sidvall om Gerda Meyerson, hennes liv och betydelsefulla sociala insatser, särskilt till för-

mån för de arbetande kvinnorna, men även på många andra områden, där samhällets hjälp och förbättringsåtgärder i synnerhet voro av nöden.

Efter fröken Sidvalls anförande, som åhördes med spänd uppmärksamhet och avtackades med livliga applåder, sjöng organisten och kyrkosångaren Nils Nilsson, ackompanjerad av fru Löfgren, ett flertal vackra sånger, vilket allt mottogs med livligt bifall. Härefter vidtog en trevlig te-supé med samkväm, varpå kretsens medlemmar åtskildes för sommaren.

Halmstadskretsen samlades den 9 maj på Norre Katt, varvid en komedi i en akt "Faun och nymf" på ett synnerligen förtjänstfullt sätt utfördes av medlemmar av kretsen. Vid den efterföljande supén livades stämningen ytterligare av ett par glada bordsvisor. Samkvämet var mycket talrikt besökt.

Karlstadskretsen hade den 11 april årsmöte å Stadshotellet under ordförandeskap av fru Gerda Hellberg.

Efter föredragen års- och revisionsberättelse och sedan ansvarsfrihet beviljats för årets förvaltning, omvaldes med acklamation styrelse och revisorer. Styrelsen består alltså fortfarande av: fru Gerda Hellberg, fru Nancy Enwall-Gardell, fru Elsa Lovén, fröken Edit Ahrenlöf, lektor Karin Ringenson (ordinarie); fru Inez Lundholm, fru Lisa Olde-Holmberg (suppleanter). Till revisorer omvaldes fru Gerda Olsson och fru Elisabeth Ahlberg med fru Ruth Lilius och fröken Thyra Freding som suppleanter.

Till ombud vid förbundets årsmöte i Stockholm valdes lektor Ringenson, fru Hellberg och fröken Ahrenlöf.

Efter förhandlingarna höll fröken Märta Odén ett mycket väl utformat föredrag om Lionardo da Vinci. En mängd ljusbilder illustrerade föredraget. Talarinnan hyllades med tacksamma applåder och röda rosor.

Väljorda, billiga

Ottomaner

En bädd 45: —, två bäddar 85: —.

DANIELSSON, METAREGAT. 6.

Tel. Sö. 766, Sthlm. - Begär katalog.

Fråga: Med vad skall jag göda mina krukväxter?

Svar: Lämpligast med Lotus, idealnärningen för växterna! Rekvirera gratisprov från tillverkarne Kemisk-Tekn. fabr. Klippan, *Klippan*, som sänder dylikt portofritt. (Annons.)

Till slut intog en stor del av de vid årsmötet talrikt församlade medlemmarna gemensam supé.

Kristianstadskretsen hade den 10 maj en soaré i Frimurarehotellets festsal, talrikt besökt av såväl medlemmar som utomstående. Programmet inleddes med ett musiknummer, förtjänstfullt utfört av studeranden Holmqvist, varefter följde aftonens "clou", pantomimen *Askungen* till Mozarts musik, inövad och ledd av fröken Fosca Leifert. Ljudliga applåder intygade att det blivit en glänsande succès. Härpå följde recitation av fröken Inga Stina Mechelson, valda dikter av Fröding och Bo Bergman. Fru I. Walton bidrog med sång till ackompanjemang av fröken Clara Munck af Rosenschöld. Före den gemensamma supén var även tillfälle att bese en hemslöjdsutställning i mindre skala, anordnad av Kristianstads Läns Hemslöjd.

Skellefteåkretsen hade den 7 maj anordnat en aftonunderhållning å Teatern, som gick för fullsatt hus. Programmet upptog ett par musiknummer av Skel-

lefteå musiksällskap under ledning av fanjunkare Hed samt två enaktare av Alice Svensk: "Två gånger två är fem" och "Faun och nymf". Pausen utfylldes med kaffeservering.

Aftonen blev en storartad succès och en repris av de båda enaktarna måste ges en följande kväll.

Umeåkretsen hade den 20 maj samkväm hos rektorskan Nyman. Sedan kaffe intagits, hade man nöjet höra vacker sång av fröken Margit Nordblad, ackompanjerad av fröken Vera Alfvig. Därefter föredrog fröken Hörnell ett utförligt referat av fru Ellen Hagens bok *Prinsessan Eugénie*.

Innan medlemmarna skildes, framförde sekreteraren till kretsens ordförande, fru Fanny Bergström, ett tack för vad hon utrettat för kretsen och likaledes några ord om den saknad som kretsen kommer att känna efter sin värderade ordförande, då hon i höst lämnar Umeå. Härpå tackade fru Bergström och sade, att hon alltid med intresse skulle följa Umeåkretsens framtida arbete och utveckling.

Kobbs Finaste Ceylon

OBS! GRÖN ETIKETT

I den Europeiska marknaden existerar icke ett finare Ceylon-thé än detta.

Ett thé för finsmakare

HERTHA

Tidskrift för den svenska kvinnorörelsen, utgiven av FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET
Redaktör: *Ellen Kleman.*

Samtliga förbundsmedlemmar erhålla tidskriften. *Icke-förbundsmedlemmar* prenumerera å *närmaste postanstalt* eller i *bokhandel*. Pris för postupplaga: 1/1 år kr. 6:50; 1/2 år kr. 3:50; 1/4 år kr. 1:90. Lösnummer 65 öre. *Redaktion och expedition: 48 Klara-bergsgatan, Stockholm.* Redaktionstid: *tisdagar och fredagar kl. 1—3.* Tel. Norr 48 50, 27 62. Expeditionen: *kl. 11—4 varje söckendag.* Tel. Norr 48 50 27 62.

Elektro-Terapi

Reumatism — Ischias

Nervvärk — Ryggskott

Astma o. Luftrörskatarr

bekämpas

på ett effektivt sätt

med

— det ledande märket bland högfrekvensapparater.

Representant för Göteborg med omnejd: *A. Woin*, Stampgatan 54 B. Tel. 51098.

Bomullsgarn.

Domestiker.

Lärfter.

Hollands.

Madapolam.

Nainsock.

Flaneller.

Kulörta
Bomulla-
tyger.

Lakansvä-
nader, m. m.

— INGEN —

HUSMODER
KAN UNDVARA
GEFLE GARN
och
SVANENS
VÄVNADER

Åttioårig erfarenhet garan-
terar varan.

Som snö för solen

försvinner Edra fläckar på tyg och möbler
om Ni använder rengöringsmedlet

Radiôr ☺»☺

Finns hos varje färg- och kemikalieaffär.

Innehåll.

Kring Haagkonferensen.

Folkskolläraryrket. *Av Anna Sörensen.*

Den lägre lantbruksundervisningen.

Hinduiskornas generalförsamling.

Från Wienkongressen. *Av Ruth Stjernstedt.*

Läroinnehållutbildningen vid de högre skolorna. *Av Ester Dalström.*

Margaret Howitts Fredrika-Bremerminnen II. *Av Ellen Kleman.*

F.-B.-F.-kretsarna.

Antika saker

möbler och prydnader uppköpas
till högsta priser.

Vi hämta omedelbart efter med-
delande å telefon V a s a 9677